

Ankara, Şubat 2021

**TÜRKİYE’NİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ (“İFÖD”) TARAFINDAN 8
ŞUBAT 2021 TARİHİNDE BİLDİRİLEN VE İNSAN HAKLARI İZLEME
ÖRGÜTÜ, ULUSLARARASI HUKUKÇULAR KOMİSYONU İLE TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI DAVALARINA DESTEK PROJESİ TARAFINDAN 7 ŞUBAT
2021 TARİHİNDE BİLDİRİLEN MADDE 9.2 SUNUMLARINA CEVABEN
YAPILAN SUNUMU**

Kavala (28749/18)

1. Türk yetkililer, İfade Özgürlüğü Derneği tarafından 8 Şubat 2021 tarihinde bildirilen ve İnsan Hakları İzleme Örgütü, Uluslararası Hukukçular Komisyonu ile Türkiye İnsan Hakları Davalarına Destek Projesi tarafından 7 Şubat 2021 tarihinde bildirilen Madde 9.2 sunumlarına ilişkin aşağıdaki açıklamaları yapmak istemektedir.
2. İlk olarak, *Kavala* davası bağlamında Komite’ye Ocak 2021’de sunulan Eylem Planı, Türkiye'nin bildirimlerde gündeme getirilen konulara ilişkin eylemlerini içermektedir. Yetkililer bu konudaki görüşlerini yinelemektedir.
3. Bu sunumda Yetkililer, bildirimlerde belirtilen aşağıdaki konuları açıklığa kavuşturmak istemektedir.
4. Öncelikle yukarıda belirtilen eylem planında detaylı olarak açıklandığı üzere başvurucu halihazırda AİHM kararına konu suç kapsamında tutuklu bulunmamaktadır. Başvurucu hakkında çok sayıda suç nedeniyle ayrı soruşturmalar yürütülmüştür. Bu bağlamda, başvurucunun hâlihazırda Türk Ceza Kanunu'nun 328/1 maddesi kapsamında casusluk suçundan tutuklu bulunmaktadır. Yetkililer ayrıca, STK'ların iddia ettiği gibi, ceza davalarının bir dava dosyası altında birleştirilmesinin, başvurucunun aynı suç nedeniyle tutuklandığı anlamına gelmediğini de belirtmek istemektedir. Davaların bir dava dosyasında birleştirilmesi, bir şüphelinin birden fazla suçtan dolayı suçlanması durumunda uygulanan rutin bir uygulamadır. Yetkililer, başvurucunun Mahkeme tarafından incelenmemiş bir dava nedeniyle tutuklu olduğunu yinelemek istemektedir.
5. Başvurucu, AİHM kararına konu suç kapsamında tutuklu değildir. Başvurucu hakkında çok sayıda suç nedeniyle ayrı soruşturmalar yürütülmüştür. Bu bağlamda, başvuru hâlihazırda Mahkeme tarafından incelenmemiş olan Türk Ceza Kanunu'nun 328/1 maddesi uyarınca casusluk suçundan tutuklu bulunmaktadır.
6. Hükümet, Bakanlar Komitesi'ni Ocak 2021'de sunulan eylem planına yönlendirmek istemektedir. Eylem planında, Mahkeme kararının konusu olan başvurucunun 1 Kasım 2017 tarihinde başlayan Hükümeti devirmeye teşebbüs suçu (TCK 312) kapsamındaki tutukluluğu 18 Şubat 2020’de sona erdiği ve anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs suçu (TCK 309) kapsamındaki ikinci tutukluluğunun 19 Şubat 2020’de başladığı ve 20 Mart 2020’de sona erdiği açıklanmıştır. Bu nedenle, başka bir bireysel önlem gerekmemektedir.
7. İFÖD’ün bildiri metninde ağırlıklı olarak yaygın gözaltı ve tutuklama kararlarının yeterli gerekçe içermediği ve siyasetçilerin bazı açıklamalarının Türk yargısına müdahale teşkil ettiği belirtilmiştir.
8. Bu kapsamda Türk yetkilileri, Bakanlar Komitesini 9 Ocak 2021’de sunulan eylem planına yönlendirmek istemektedir (bkz. para. 28-38).

9. Ayrıca, üst düzey siyasetçiler tarafından yapılan açıklamalar, söz konusu Kavala kararı kapsamındaki bireysel veya genel tedbirlerle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili değildir. Bununla birlikte, söz konusu eylem planında, bağımsız ve tarafsız yargının teminatları ve onu güçlendirmek için yapılması planlanan çalışmalar ayrıntılı olarak açıklanmıştır (bkz. para. 5093).
10. Diğer STK'ların bildiriminde, Türkiye'nin başvuru serbest bırakmayarak bireysel tedbirleri uygulamadığını ve eylem planındaki bireysel ve genel tedbirlerin yetersiz olduğunu iddia edilmiştir.
11. Bildirilen sunumda, Komiserin son ülke ziyaret raporlarından yapılan alıntılar bulunmaktadır. Yetkililer, Komitenin görevinin özellikle Sözleşme tarafından belirlendiğini belirtmek istemektedir. Belirli bir davanın yürütülmesi, Mahkeme tarafından belirlenen sınırlar içinde denetlenmektedir. Buna göre, yetkililer, Komiser tarafından yürütülen çalışma ve usulün, kendi usulü kapsamında değerlendirilmesi gereken farklı bir mekanizma olduğunu belirtmek istemektedir.
12. Sunumda Demirtaş kararına ilişkin yorumlar da bulunmaktadır. Yetkililer, bu davanın ayrı bir denetim altında olduğunu belirtmek istemektedir. Bu konuda yapılan yorumlar Kavala davası ile ilgili değildir.
13. Söz konusu STK'lar başvuruda 18. madde ihlalinin giderilmesine ilişkin olarak belirlenen genel tedbirlerin yerine getirilmediğini iddia etmişlerdir. Yetkililer, bu ihlalin 5/1. maddenin ihlali ile bağlantılı olarak tespit edildiğini yinelemek istemektedir. Buna göre, 5. madde ile ilgili olarak alınan genel tedbirler de başvuru ile ilgilidir. Ayrıca, yetkililer, Avrupa Mahkemesinin 18. maddenin ihlali ile ilgili sistemik bir sorunun altını çizmediğini belirtmektedir.
14. Genel tedbirlerle ilgili olarak, ilgili eylem planında (bkz. para. 28-149) detaylı açıklamalar yapılmıştır. Bu nedenle Yetkililer, genel tedbirlere ilişkin olarak atılan veya atılması planlanan adımların Mahkeme'nin kararına tamamen uygun olduğu görüşündedir.
15. Son olarak, Türk yetkililer, söz konusu sunumlarda denetim sürecine tabi olmayan konularda spekülasyonlar bulunduğunu belirtmek istemektedir. Yetkililer bu spekülasyonlar hakkında yorum yapmak istememektedir.

Sonuç:

16. Türk Hükümeti, Komiteyi, Kavala davasında kararın infazı kapsamında yukarıda belirtilen açıklamaları dikkate almaya davet etmektedir.